

De grundlagsskyddade rättigheterna och polisens uppdrag

Alla i Sverige har yttrandefrihet, mötesfrihet, demonstrationsfrihet och föreningsfrihet. Dessa fri- och rättigheter får endast begränsas med stöd i lag.

Ett av polisens uppdrag är att se till att varje människa ges möjlighet att utöva sina grundlagsskyddade rättigheter att demonstrera, oavsett om demonstrationen betraktas som en allmän sammankomst eller inte, och oavsett om den är tillståndsgiven eller inte. Polisen ska samtidigt upprätthålla ordning och säkerhet samt lagföra eventuella brott.

Polisen ska i sin verksamhet beakta allas likhet inför lagen samt vara saklig och opartisk.

(1 kap. 9 § regeringsformen, RF)

Utgivare Polismyndigheten
Upplaga April 2026
Foto Polismyndigheten
Produktion Kommunikationsavdelningen

Allmänna sammankomster

Vad gäller för demonstrationer och opinionsyttringar?

Allmänna sammankomster

Med allmän sammankomst avses bl.a. **demonstrationer och andra opinionsyttringar**. En sammankomst är allmän om den **anordnas för allmänheten** eller om **allmänheten har tillträde till den** (2 kap. 1 § ordningslagen, OL).

Reglerna i ordningslagen tar sikte på demonstrationer som är sammankomster, vilket förutsätter att flera människor deltar. Det är inte möjligt att exakt ange hur stort **deltagarantal** som krävs för att en demonstration ska anses vara en allmän sammankomst. Deltagarantalet har inte någon självständig betydelse utan utgör en omständighet bland flera andra som ska beaktas. Är man osäker, men gruppen verkar uppfylla kriterierna för en allmän sammankomst, bör man betrakta den som en sådan. Grundlagsskyddet gäller även för **ensamdemonstranter**.

För att **anordna en allmän sammankomst** på offentlig plats **krävs tillstånd** från polisen. Tillstånd söks skriftligen, läs mer: polisen.se/tillstand.

Offentlig plats kan vara allmänna vägar och gator, torg, parker och andra platser som är allmän plats samt andra områden utomhus eller inomhus som större allmänna parkeringsplatser samt inomhus-torg och gallerior (1 kap 2 § OL).

Att dela ut flygblad kan ibland utgöra en allmän sammankomst och kräva tillstånd enligt ordningslagen, exempelvis om det är flera personer som delar ut flygblad och det kombineras med tal, banderoller, flaggor eller liknande.

Anordnaren av en allmän sammankomst ansvarar för att det råder god ordning och säkerhet vid sammankomsten. Anordnaren är den som tydligt styr och ansvarar för arrangemanget.

Den/de som **anordnar** en allmän sammankomst utan tillstånd kan straffas – **böter eller 6 månaders fängelse** (2 kap. 29 § OL). Anmälan ska upprättas med bedömd utpekad anordnare – brottskod 4013.

Det är inte brottsligt att **endast delta** i en icke tillståndsgiven allmän sammankomst.

En **tillståndsgiven allmän sammankomst har företräde** vid konkurrens om tid och plats. Vid konkurrens mellan flera allmänna sammankomster som saknar tillstånd, får den som är först på plats anses ha företräde till platsen. **Alla allmänna sammankomster omfattas av grundlagsskyddet** och bör få genomföras.

En allmän sammankomst får **upplösas** om det förekommer **svårare oordning** (i princip upplopp) vid sammankomsten eller om den medför **avsevärd fara för de närvarande** (fara för liv och hälsa) eller **allvarlig störning av trafiken** (2 kap. 23 § OL). Detta gäller oavsett om tillstånd finns eller inte och först efter att **mindre ingripande åtgärder** bedömts verkningslösa. Om en anordnare vägrats tillstånd (avslag) kan polisen ställa in eller upplösa sammankomsten om man genomför den ändå på den tid och plats som angetts i ansökan, trots avslag (2 kap. 22 § OL). **Observera** dock att en allmän sammankomst inte får upplösas enbart av den anledningen att tillstånd inte söktes.

Brott och ordningsstörningar

Polisen kan ingripa mot enskilda personer som begår brott eller uppträder ordningsstörande vid en allmän sammankomst om det bedöms lämpligt, antingen direkt på plats eller i efterhand.

Ingripanden med stöd av polislagen får inte användas i syfte att kringgå bestämmelsen om när en allmän sammankomst får upplösas, och bör endast ske i helt självklara fall. Att en eller flera individer vid en allmän sammankomst begår brott eller stör den allmänna ordningen är **inte** skäl för upplösande.

När det är nödvändigt för att ordningen ska kunna upprätthållas eller en straffbelagd handling ska kunna avväjas, får en polisman **avvisa eller avlägsna** den som genom sitt uppträdande stör den allmänna ordningen eller utgör en omedelbar fara för denna. Är en sådan åtgärd otillräcklig får personen tillfälligt **omhändertas** (13 § polislagen, PL).

I samband med allvarliga störningar av den allmänna ordningen eller säkerheten får polisen, om det är nödvändigt för att ordningen eller säkerheten ska kunna upprätthållas, **förbjuda tillträde** till ett visst område eller utrymme eller **anvisa deltagare** i en folksamling att **följa viss väg**. Detsamma gäller om det finns risk för sådana störningar (24 § PL).

Den som på allmän plats deltar i en allmän sammankomst **får inte helt eller delvis täcka ansiktet för att försvåra identifikation**, om det vid sammankomsten uppkommer en störning av den allmänna ordningen eller en omedelbar fara för sådan störning. Förbudet gäller inte den som täcker ansiktet av religiösa skäl eller har tillstånd för maskering.

Den som inte följer de **ordningsregler** för en allmän sammankomst som ska gälla enligt **villkor** som polisen meddelat är skyldig att på tillsägelse **lämna sammankomsten** (2 kap. 17 § OL).

Under vissa förutsättningar kan ett **föremål tas i beslag** och förverkas oberoende av om något brott har begåtts (36 kap. 12 § brottsbalken, BrB). Det rör sig då i regel om vapen, skadegörelseföremål och utpräglade brottsverktyg. Det kan också gälla andra föremål om omständigheterna gör att det finns särskild anledning att befara att föremålet kan komma till användning i samband med ett brott.

Endast Justitiekanslern JK får fatta beslut om att inleda förundersökning och besluta om tvångsmedel avseende **tryckfrihetsbrott**, exempelvis förtal, förolämpning, olaga hot och hets mot folkgrupp i tryckt material, såsom flaggor, affischer m.m. JK ska kontaktas före beslut om tvångsmedel och nås vardagar under ordinarie arbetstid via växel 010-475 93 00. I brådskande fall kvällar och helger, och/eller om kontakt inte nås genom växel, gäller JK:s journalnummer 0706-113 114.